

MANIPULATIE VAN DE GESCHIEDSCHRIJVING

Beste Broederbanders en Bormshuivrienden,

Het is dankzij een internetartikel van Paul Beliën op de webstek van zijn *Brussels Journal* dat ik me een artikeltje herinnerde uit het (Nederlandse) *Historisch Nieuwsblad* van februari 2006, waar ik toen jammer genoeg geen verdere aandacht aan schonk. Dat ik er in onze eigen 'vaderlandse' pers daarna niets meer over vernam, heeft zeker meegespeeld. Over welk – voor het grote publiek verzwegen – maar niet onbelangrijk nieuwsfeit, gaat het?

In 1969 werd door de overheid een archief- en onderzoekscentrum opgericht met de naam Navorsings- en Studiecentrum voor de Geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog (NCWOII) dat onder de voogdij stond van het ministerie van Nationale Opvoeding. In 1997 werd de naam gewijzigd in Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij (SOMA) dat momenteel afhangt van de minister van Wetenschapsbeleid. Met de naamswijziging ging ook een uitbreiding gepaard van het terrein tot de geschiedenis van de gehele 20ste eeuw. Het SOMA is géén privé-initiatief, maar een *overheidsdienst*, ook al voegt men daar het adjectief 'autonoom' aan toe.

Op 1 september 2004 startte het SOMA in opdracht van de federale regering met een twee jaar durend "*wetenschappelijk onderzoek (...) rond de eventuele deelname van Belgische overheden aan de identificatie, de vervolging en de deportatie van de joden in België tijdens de Tweede Wereldoorlog*". Tot het onderzoek behoorde niet enkel de overheidshandelingen onder de Duitse bezetting maar ook de deportatie door de Belgische overheden van duizenden Joden – waaronder hele gezinnen – in mei 1940, die zoals geweten samen met Vlaams-nationalisten, communisten en nog andere buitenlanders met de *Spooktreinen* naar Frankrijk werden gedeporteerd. Het eindrapport wordt verwacht in november 2006, maar in september 2005 werd reeds een eerste tussentijdse rapport afgeleverd dat in de Senaat werd besproken.

Dat verslag is onthutsend.

De SOMA-onderzoekers waren er terecht van uitgegaan dat om de problematiek in haar totaliteit te kunnen beoordelen, drie informatiebronnen noodzakelijk zijn, te weten de administratieve dossiers van de politie, en van de Rijkswacht en de gerechtelijke archieven van de parketten. Maar wat blijkt uit hun onderzoek? Daar waar de meeste officiële archieven in Vlaanderen (met uitzondering van Mechelen), de dossiers in het algemeen zorgvuldig bewaren en grotendeels voor consultatie beschikbaar hebben gemaakt, blijkt dat te Brussel en in Wallonië heel wat van de betrokken archieven niet meer bestaan.

Erger zelfs: ze werden in de loop der jaren in strijd met de wet vernietigd.

Diverse redenen werden aangehaald: de brand in het Brussels Justitiepaleis van 1944 (hoewel de meeste dossiers die toen verbrand waren, achteraf opnieuw werden samengesteld); de te kleine behuizing van heel wat archieven, waardoor men plaats moest maken voor nieuwe archiefbestanden; de recente reorganisatie van de politiediensten en diverse verhuisperikelen.

Niemand weet nog hoe, wanneer en onder welke omstandigheden die oorlogsarchieven werden verwijderd en vernietigd....

Vooraf het verdwijnen van de oorlogsarchieven te Brussel, waar bovendien ook de archieven vanaf het midden van de jaren 1930 verdwenen zijn, en waar niet enkel de meeste, maar ook de belangrijkste processen in verband met de collaboratie en de repressie hebben plaatsgevonden kán geen toeval zijn. Van de betrokken verantwoordelijken mag verwacht worden dat zij de juridische, maatschappelijke en politieke context ervan konden inschatten. Een vergissing kan de beslissing tot het vernietigen van deze dossiers dus niet geweest zijn. Enkel een weldoordachte – en naar verder zal blijken ook anti-Vlaamse – politieke motivatie moet aan de basis liggen van de grootschalige vernietiging van documenten uit het voor de Belgische – én de Vlaamse geschiedenis – zo cruciale tijdvak 1930-1950.

CD&V-senator Hugo Vandenberghe stelde terecht: "*deze situatie heeft politieke consequenties. Een onderzoek naar de houding van de Belgische magistratuur tijdens de Tweede Wereldoorlog inzake de Jodenvervolging zal de facto enkel kunnen worden gevoerd aan de hand van gerechtelijke dossiers. Aangezien die enkel voorhanden zijn in de parketarchieven in het noorden van het land, zal het onderzoek noodzakelijkerwijs beperkt blijven tot de houding van sommige Vlaamse magistraten. Het zal voor de Vlaamse publieke opinie dan ook zeer problematisch overkomen wanneer voorstellen van resolutie [door de Senaat] worden neergelegd waarin de eventuele verantwoordelijkheid van de magistratuur voor de Jodenvervolging uitsluitend Vlaamse magistraten zou betreffen.*" En voegde hij er fijntjes aan toe: "*De 'hardwerkende Vlaming' spaart uiteraard, ook de archieven, en dat is goed.*")

De Vlamingen worden dus slachtoffer van hun beter (archief)beleid. In Brussel en Wallonië zal men gedacht hebben: wat men niet kan terugvinden, kan ook niet meer tegen 'ons' gebruikt worden...

Maar dat die spaarzame, gezagsgetrouwe houding de Vlamingen zuur zal opbreken, wordt nu al duidelijk. Immers, als men geen laakbare feiten (meer) vindt in Wallonië en Brussel, dan zal men des te meer aandacht besteden aan de wel aanwezige dossiers in Vlaanderen. Door de – niet te loochenen opzettelijke – vernietiging van de betrokken oorlogsarchieven in Wallonië en Brussel, wordt dus onvermijdelijk een zeer eenzijdig beeld gecreëerd van onder meer de collaboratie van de gerechtelijke en politionele overheden in Vlaanderen, en dit niet enkel wat de Jodenvervolging betreft.

Of simplistisch gesteld: in Vlaanderen zijn er nog oorlogsarchieven, dus daar was wel collaboratie en

Jodenvervolging, in Wallonië en Brussel zijn die archieven er grotendeels niet (meer); dus daar was geen collaboratie en Jodenvervolging.
Logisch toch?

En Vlaanderen zal het geweten hebben! Op 15 juni 2006 kwam de aap al uit de mouw toen de meerderheidspartijen, met inbegrip van de Vlaamse liberalen en socialisten, in de Senaat een amendement goedkeurden bij de bespreking van het tussentijdse SOMA-rapport. In dat amendement, ingediend door de Brusselse liberale senator Destexhe en de Waalse PS-senator Mahoux staat dat *“geen enkele andere politiedienst zo actief aan de jodenvervolging heeft meegewerkt als de Antwerpse politie.”* En dat terwijl alle desbetreffende archieven in Charleroi, waar vóór de oorlog ook een zeer grote groep Joden woonde, compleet zijn verdwenen!
Zo mogelijk nog erger: er werd door de Senaat geen bijkomend onderzoek gevraagd naar de redenen en de omstandigheden van de verdwijning van de oorlogsarchieven in Wallonië en Brussel. Het onwettelijk vernietigen van de oorlogsarchieven blijft dus ongestraft! Mogelijk een aanmoediging om nog meer te laten verdwijnen?

Wij vinden het zeer onaannemelijk dat die oorlogsarchieven niet bewust zouden zijn vernietigd. Het voor de Vlaamse betrokkenheid bij de Jodenvervolging negatieve beeld dat gevoed wordt door de ‘verdwijning’ van de Franstalige archieven versterkt immers het negatieve beeld dat reeds onmiddellijk na de oorlog werd opgezet over Vlaanderen. *Les francophones*, dat zijn de democraten, de humanisten, de verdraagzamen, de voorvechters van recht en vrede. Vlaanderen dat is rechts, Vlaanderen dat is zwart, Vlaanderen dat is nazi, *la Flandre, c'est la bête immonde!*

In Franstalig België wil men niet meer weten van de pro-Duitse collaboratie in de eigen gelederen. *Les Amis du Grand Reich Allemande?* Nooit van gehoord! *La Division Wallonie?* Nooit van gehoord! Zelfs de encyclopedie van de Waalse Beweging maakt nergens vermelding van ook maar één foute Wallingant of Waal. En die zijn er nochtans wél geweest.
Om dan nog te zwijgen van de Franstalige industriële collaboratie.

Rest de vraag waarom u over deze zaak niets las in uw krant of weekblad, noch er iets over vernam op radio of tv?

Luk Dieudonné
hoofdredacteur

DE COLLABORATIE VAN DE STAATSVEILIGHEID

Aansluitend bij ons voorwoord is het opmerkelijk te noteren dat een van de historici van de SOMA-ploeg, Nico Wouters⁽¹⁾, stelt dat de Belgische vreemdelingenpolitie zelfs ná de bevrijding nog Duitse Joden heeft opgepakt, die tijdens de bezetting waren ondergedoken, juist omdat ze onderdaan waren van een vijandige mogendheid. De politiek van mei 1940 werd dus na de oorlog gewoon verdergezet.

Antisemitisme was de Belgische overheid overigens in de jaren 1930 niet onbekend. Zo is geweten dat de Staatsveiligheid vóór de oorlog nauw samenwerkte met het Reichssicherheitshauptamt (RSHA) van Reinhard Heydrich, Himmlers rechterhand⁽²⁾. Een van de hoofdverantwoordelijken voor de Spooktreinen⁽³⁾ was de administrateur van de Staatsveiligheid, baron Robert de Foy. Toen die na een aanklacht van uit de Franse kampen teruggekeerde Vlaams-nationalisten in juli 1940 werd gearresteerd door de Duitse generaal Eggert Reeder, werd die hoogstpersoonlijk gebeld door Heydrich die hem het bevel gaf de Foy onmiddellijk vrij te laten, want *“De Foy had in de maanden voorafgaand aan de Duitse invasie nauw met het RSHA samengewerkt en had hem belangrijk materiaal geleverd”*⁽⁴⁾.

Onder leiding van de Foy werden de uit Duitsland gevluchte en illegaal in België verblijvende Joden reeds van in 1938 actief opgespoord en op treinen naar Duitsland gezet. Duitse documenten uit die tijd tonen onomstotelijk aan dat de Foy vóór de oorlog over deze samenwerking regelmatig in Berlijn overleg pleegde met de hoogste SS-, Gestapo-, en Sicherheitspolizei-instanties. Op initiatief van ‘Reichsführer SS und Chef der deutschen Polizei’ Heinrich Himmler werden diverse collega’s van buitenlandse geheime diensten en politieke politiediensten uitgenodigd voor het *Internationales Polizei-Kongress zur Bekämpfung des Bolschewismus* dat doorging van 30 augustus tot 13 september 1937. Voor België werd uiteraard de Foy uitgenodigd en nog enkele van zijn medewerkers, onder meer zijn bureauhoofd, een zekere Victor Liekendael⁽⁵⁾.
Waar hebben we die familienaam nog gehoord?

De Foy, die tijdens de Duitse bezetting (1943-1944) zelfs nog secretaris-generaal van Justitie was, werd naar aanleiding van zijn kortstondige arrestatie in 1940 zelfs erkend als verzetsstrijder. Voor zijn hand- en spandiensten aan de SS-politiediensten werd de Foy nooit verontrust. Integendeel, in 1945 kwam hij opnieuw aan het hoofd van de Staatsveiligheid, en dit tot 1958.

Verder weigerde België aan de slachtoffers van de Spooktreinen – Joden én anderen – ook maar één frank schadevergoeding te betalen. De Belgische overheid weigerde zelfs de stoffelijke resten van de 21 slachtoffers van het bloedbad te Abbeville (met onder meer Joris van Severen, zijn luitenant Jan Rijckoort, een Canadees, en Nederlandse, een Duitse monnik, twee Oost-Europese Joden en een Brussels communistisch gemeenteraadslid) te repatriëren.

De Foy en konsoorten... Die werden op het einde van de oorlog gerehabiliteerd en zetten hun anti-Vlaamse politiek ijverig verder. Zoals heel wat oudere lezers aan den lijve mochten ondervinden...

Luk Dieudonné

- (1) Auteur van het boek *Oorlogsburgemeesters 40-44. Lokaal bestuur en collaboratie in België*, Tielt, 2004, besproken in *Bormshuis-Broederband*, jrg. 43 nr. 1, februari 2006.
- (2) Met betrekking tot de Foy werd geput uit diverse artikels van Paul Beliën in *Secessie* (www.secessie.nu) en *Brussels Journal* (www.brusselsjournal.com).
- (3) GÉRARD-LIBOIS, J. en GOTOVITCH, J., *L'An 40: La Belgique occupée*, Brussel, CRISP, 1971, p.114
- (4) *Nieuwsbrief Joris van Severen*, 2003 nr. 4 (www.geocities.com/spyspiderjones/jvs/nieuwsbrief/2003_4.html).
- (5) MARTIN, Dirk, *De Duitse "vijfde kolonne" in België 1936-1940*, artikel in *BTNG (Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis)*, 1980, nr. 1-2 (<http://www.flwi.ugent.be/btnq-rbhc/nl/archief/1981-0102.html>).

Uit: *Bormshuis-Broederband*, Jrg. 43, nr. 4, september 2006